

Inbreng verslag van een schriftelijk overleg

Binnen de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft een fractie de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in verband met het overleg in Brussel:

- De geannoteerde agenda OJCS-raad over de onderdelen Onderwijs, Cultuur en Audiovisueel, d.d. 19–20 mei 2011 (Kamerstuk 21 501-34, nr. 166);
- Geannoteerde agenda OJCS-raad over de onderdelen Jeugd en Sport, d.d. 19–20 mei 2011 (Kamerstuk 21 501-34, nr. 167);
- Verslag informele EU bijeenkomst cultuur- en onderwijsministers 28–29 maart, Gödöllö (Kamerstuk 21 501-34, nr. 165);
- Verslag van een schriftelijk overleg inzake geannoteerde agenda informele OJCS-raad 27–29 maart 2011 (Kamerstuk 21 501-34, nr. 164);
- Fiche inzake Mededeling Opvang en onderwijs voor jonge kinderen (Kamerstuk 22 112, nr. 1152);
- Fiche: Mededeling Voortijdig schoolverlaten aanpakken (Kamerstuk 22 112, nr. 1146).

Vragen zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Van Bochove

Adjunct-griffier van de commissie,
Janssen

Inhoudsopgave

I Vragen en opmerkingen uit de fracties

1. Algemeen
2. Geannoteerde agenda Onderwijs, Cultuur en Audiovisueel
 - *Leermobiliteit voor jongeren*
 - *Voortijdig schoolverlaten en het fiche hierover*
 - *Onderwijs en opleiding voor jonge kinderen*
 - *Europese Erfgoed Label en het fiche hierover*
 - *Informatiediensten mobiliteit voor beoefenaars culturele beroepen*
 - *Lunchdiscussie toekomstig Cultuur- en Mediaprogramma*
3. Geannoteerde agenda (Jeugd en) Sport
 - *EU-werkplan voor Sport*
 - *Discussie over online gokken*
4. Verslag informele EU bijeenkomst cultuur- en onderwijsministers 28 en 29 maart
 - *Actief burgerschap, ondernemerschap en financiële geletterdheid in het onderwijs*

II Reactie van de minister

I Vragen en opmerkingen uit de fracties

1. Algemeen

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de verschillende documenten geagendeerd voor het schriftelijk overleg ten behoeve van de OJCS-raad van 19 en 20 mei 2011. Deze leden zien aanleiding tot het stellen van enkele vragen. In de geannoteerde agenda voor de OJCS-Raad van 19 en 20 mei 2011 schrijft de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap dat de meeste onderwerpen die voor deze OJCS-raad geagendeerd staan niet omstreden zijn. Graag vernemen de leden welke onderwerpen wel en welke onderwerpen niet omstreden zijn. Daarnaast vragen deze leden of de onderwerpen omstreden zijn voor Nederland of een andere lidstaat of groep van lidstaten.

De leden van de PvdA-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de geannoteerde agenda voor de aanstaande Onderwijs-, Jeugd-, en Cultuur-, en Sportraad van 19 en 20 mei 2011.

De leden van de PVV-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de geannoteerde agenda OJCS-raad van 19–20 mei 2011.

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda voor de OJCS-raad van 19 en 20 mei a.s. Zij stellen hierbij enkele vragen.

2. Geannoteerde agenda Onderwijs, Cultuur en Audiovisueel

Leermobiliteit voor jongeren

De leden van de VVD-fractie stellen dat in de voorbereidende onderhandelingen overeenstemming is bereikt over de tekst van de aanbeveling van de Raad om de leermobiliteit van jongeren te bevorderen. De verwachting is dat de tekst tijdens de vergadering van de OJCS-Raad op 19 en 20 mei zal worden vastgesteld. Uit de geannoteerde agenda blijkt dat het aan de lidstaten zal zijn om te bepalen hoe belemmeringen voor leermobiliteit zullen worden weggenomen. Graag vernemen de leden of de minister een bi- of multilaterale samenwerking voorziet om de doelen uit de aanbe-

veling te verwezenlijken. En zo ja, op welke landen de samenwerking gericht zal zijn? De leden van deze fractie kunnen zich, gezien de *Internationaliseringsmonitor van het onderwijs in Nederland, 2009*¹ van het Nuffic, zeer goed voorstellen dat een eventuele samenwerking zich richt op België, Duitsland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk.

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van het Voorstel voor een Aanbeveling *Leermobiliteit van jongeren bevorderen*. Een van de pijlers is het bevorderen van leermobiliteit van jongeren. De leden hebben een vraag inzake de omschrijving van leermobiliteit als transnationale mobiliteit. Is deze aanbeveling een aanvulling op bestaand nationaal beleid? En zo ja, kan de minister aangeven welk beleid het hier betreft, zo vragen de leden.

De leden van de CDA-fractie kunnen zich vinden in de inzet van de Nederlandse regering op het gebied van leermobiliteit van jongeren. Zij willen het belang van de follow-up en het periodiek inzicht in de voorde-ningen van de lidstaten benadrukken.

De leden van SP-fractie stellen dat de minister de leermobiliteit van jongeren wil bevorderen, en hierover afspraken met lidstaten wil maken. Betekent dit een toename van buitenlandse studenten in het Nederlands hoger onderwijs, zo vragen deze leden. Er zijn nu al studierichtingen speciaal voor Duitse studenten, Engelse studenten, en speciaal aange-stelde «ambassadeurs» die buitenlandse studenten ronselen voor Nederlandse universiteiten. Wat betekent dit voor de toegankelijkheid van het hoger onderwijs voor Nederlandse studenten in deze tijd van ingrijpende bezuinigings-maatregelen zoals de afschaffing van studiefi-nanciering in de masterfase en de langstudeerboete? Is het niet zo dat door deze plannen tot bevordering van mobiliteit, het Nederlandse hoger onderwijs toegankelijker wordt gemaakt voor buitenlandse studenten, terwijl de toegankelijkheid voor Nederlandse studenten steeds meer in geding komt?

De leden stellen dat in de fiche: mededeling en voorstel *Jeugd in beweging*² wordt gesproken over ontwikkelen van moderne onderwijs- en opleidingssystemen voor sleutelvaardigheden en excellentie. Wat wordt verstaan onder excellentie en hoe moet dit in Europees verband gezien worden? Er staan hervormingen en modernisering van het hoger onderwijs gepland, wat gaat dat voor individuele lidstaten betekenen? Betekent dit voor de rest van Europa net zo'n kaalslag als nu in Nederland in gang is gezet, zo vragen de leden. Of gaat er juist meer geïnvesteerd worden in onderwijs en innovatie? Hoe passen de bezuinigen op projecten en subsidies zoals onder andere de Huygens-scholarship in dit plan, zo vragen de leden. De Europese Commissie wil een initiatief ontwikkelen om jongeren te helpen een baan te vinden in het buitenland. Hoe kijkt de Commissie aan tegen het gevaar dat dit leidt tot een braindrain van bijvoorbeeld «armere» lidstaten naar de «rijkere»? Met andere woorden: wat is het economisch risico voor landen zoals Ierland, Griekenland, Spanje, Portugal? En hoe beïnvloedt dit de kansen op de arbeidsmarkt voor jonge werklozen in Nederland, zo vragen zij. Wat wordt bedoeld met de voorstellen voor «jeugdgarantie» op werk, in het bijzonder het aanbieden van een zogenaamde activeringsmaatregel? Classificatie van Europese universiteiten kan leiden tot ongewenste prikkels om een hogere positie op de ranglijst te verkrijgen. De leden vragen hoe tegen dit risico wordt aangekeken. Hoe wordt geclassificeerd, wat zijn de criteria? Er is sprake van het voornemen om te voorzien in een Europese studiefinancieringsfaciliteit, heeft dit alleen betrekking tot meenemen van studiefinanciering naar buitenland, of worden hierin ook afspraken opgenomen over voorwaarden en hoogte van studiefinanciering, zo vragen de leden.

¹ Kamerstuk 32 123-VIII, nr. 150.

² Kamerstuk 22 112, nr. 1065.

Voortijdig schoolverlaten en het fiche hierover

De leden van de VVD-fractie stellen dat de Europese Commissie in haar mededeling *Voortijdig schoolverlaten aanpakken: een essentiële bijdrage aan de Europa 2020-agenda*¹ een strategie aangekondigd heeft om voortijdig schoolverlaten binnen de Europese Unie te verminderen tot 10%. Graag vernemen deze leden of dit percentage een gemiddelde voor de gehele Europese Unie betreft of een doelstelling per individuele lidstaat? Uit de VSV-brief 2011 blijkt dat Nederland in het schooljaar 2009–2010 een landelijk gemiddelde van 3% nieuwe voortijdig schoolverlaters behaalde. Graag vernemen de leden waarom de EU-doelstelling niet strikter wordt gesteld en welke EU-lidstaten momenteel te maken hebben met meer dan 10% voortijdig schoolverlaters? In de genoemde mededeling geeft de Europese Commissie drie accenten aan: preventie, interventie en compensatie. Graag vernemen de leden hoe de genoemde drie accenten zijn opgenomen in de Nederlandse aanpak *Aanval op de schooluitval*? Graag vernemen de leden of samenwerking inzake voortijdig schoolverlaten niet beter kan plaatsvinden in OESO-verband? OESO onderzoekt momenteel beleid om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan en bracht daarvoor onder andere een bezoek aan het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap op 26 april 2011. De leden vragen de minister of kennisdeling en het uitwisselen van best practices goed zou kunnen plaatsvinden in OESO-verband.

De leden van de PVV-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het voorstel *Bestrijding voortijdig schoolverlaters*. Deze leden onderschrijven het belang van bestrijding van het percentage voortijdig schoolverlaters. Nationaal beleid moet leidend zijn, de Europese Unie mag slechts een aanvullende rol spelen als het gaat om aanbevelingen, zo menen de leden.

De leden van de CDA-fractie kunnen zich ook bij onderwerp van voortijdig schoolverlaten vinden in de inzet van de Nederlandse minister. Immers, dit is vooraleerst iets dat de lidstaten zelf moeten oppakken. In Nederland heeft het plan van aanpak goede resultaten opgeleverd en is het aantal voortijdig schoolverlaters flink gedaald. Daarom is het uitwisselen van best practices tussen de lidstaten van belang: wat kunnen wij leren van elkaar, wat werkt goed bij de aanpak van voortijdig schoolverlaten en wat werkt niet? De leden vragen hoe Nederland het qua aantallen voortijdig schoolverlaters doet in Europees verband. Doen we het in Europees verband goed, of juist niet? Doet voortijdig schoolverlaten zich in andere EU-landen zich ook vooral bij de lagere opleidingen voor of zijn er verschillen, zo vragen de leden van de eerder genoemde fractie.

Onderwijs en opleiding voor jonge kinderen en het fiche hierover

De leden van de VVD-fractie zijn verheugd over de toezegging van de minister in ondermeer het fiche voor de *Mededeling Opvang en onderwijs aan jonge kinderen*² dat Nederland zal blijven benadrukken dat de inhoud van het onderwijs en de opzet van het onderwijsstelsel een nationale bevoegdheid is.

De leden van de PVV-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de fiche *Mededeling Opvang en onderwijs voor jonge kinderen*. Voor de leden is het van belang dat de inhoud van het onderwijs en de opzet van het onderwijsstelsel een nationale bevoegdheid is en blijft. De leden onderschrijven dan ook de opmerking dat Nederland hierop scherp zal blijven toezien.

¹ Kamerstuk 22 112, nr. 146.

² Kamerstuk 22 112, nr. 1152.

De leden van de CDA-fractie zijn het zeer eens met het oordeel van de minister over de subsidiariteit. Beleid op dit terrein is het domein van de individuele lidstaten, zo menen de leden.

Europese Erfgoed Label

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van het besluit van het Europees Parlement en de Raad tot instelling van een actie van de Europese Unie voor het Europees Erfgoedlabel. De leden hebben een vraag over deelname van «derde landen». De wenselijkheid van een dergelijke deelname zal bij de eerste evaluatie na zes jaar worden onderzocht. De leden vragen of er reeds overeenstemming is bereikt welke landen onder deze noemer vallen. Gaat het slechts om landen die tot het Europese continent behoren, zoals kandidaat-leden en niet-leden zoals Zwitserland? Of betreft ook het ook landen buiten het Europese continent, zo vragen zij.

De leden van de SP-fractie vragen hoe dit initiatief gezien moet worden tegen de achtergronden van bezuinigingen in de Nederlandse cultuursector? Hoeveel overheidsbudget wordt aan dit initiatief besteed, zo vragen zij. Hierover staat weinig tot geen informatie in het fiche onder kopje 5.b, financiële consequenties rijksoverheid.¹ Wil dat zeggen dat er geen kosten voor de regering zijn, zo vragen de leden.

Informatiediensten mobiliteit voor beoefenaars culturele beroepen

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van de raadsconclusies inzake Informatiediensten mobiliteit voor beoefenaars culturele beroepen.

Lunchdiscussie toekomstig Cultuur- en Mediaprogramma

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van de lunchdiscussie *Toekomstig Cultuur- en Mediaprogramma*. De minister stelt dat de voorstellen in geen geval mogen leiden tot verhoging van de EU-begroting. Deze leden ondersteunen dit standpunt.

3. Geannoteerde agenda (Jeugd en) Sport

EU-werkplan voor Sport

De leden van de VVD-fractie vragen de minister de inhoud van het nieuwe *EU-werkplan voor Sport* toe te lichten.

De leden van de PvdA-fractie hebben kennisgenomen van het Hongaars voornemen om een *EU-werkplan voor Sport* te agenderen. De leden vinden het belangrijk dat er aandacht is voor sport, maar willen graag meer en meer concrete informatie over de inhoud van dit voorstel. Is het nieuwe Europese (concept) werkplan al in het bezit van het kabinet? Zo ja, kan zij dit plan inclusief bijlagen per ommegaande aan de Kamer zenden? Kan de minister het nieuwe Europese Werkplan toelichten? Welke prioritaire thema's worden er door de initiatiefnemers voorgesteld? Wat wordt de inzet van de minister, zo vragen de leden. En welke uitkomsten streeft zij na? Op welke wijze worden de expertgroepen samengesteld? Welke uitkomsten streeft het kabinet hierbij na, zo vragen de leden. In de brief geeft de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport aan dat zij – mede op basis van de gesprekken die zij met de Kamer en de sportsector gevoerd heeft – zich heeft ingespannen om goed bestuur en de compatibiliteit van de anti-dopingregels met de privacyregels actiepunten benoemd te krijgen die voor eind 2012 uitgevoerd moeten worden. Kan het kabinet

¹ Kamerstuk 22 112, nr. 1008.

toelichten welke sportonderwerpen er onder «goed bestuur» vallen? Op welke wijze kan de expertgroep «anti-doping» en een expertgroep «integriteit van sport» worden ingesteld? Wie nemen hier zitting in, zo vragen de leden. En wat wordt de inzet van Nederland? Wordt bijvoorbeeld de problematiek rondom de handel in jonge spelers nog aan de orde gesteld? Graag ontvangen deze leden een uitgebreide toelichting op deze punten.

De leden van de CDA-fractie vragen wat de inhoud van het nieuwe *EU-werkplan voor Sport* is en verzoeken het kabinet om het Europese werkplan naar de Kamer te sturen, nadat de minister het ontvangen heeft. Het is een goede zaak dat één van de drie Europese prioriteiten op het gebied van sport de integriteit van sport is, zo menen de leden. Zij vragen of hieronder ook het voorkomen van handel in te jonge voetballers valt.

De leden van de SP-fractie kunnen de prioriteiten van het *EU-werkplan voor Sport* kunnen onderschrijven. Goed bestuur, goede perspectieven voor de breedtesport en de strijd tegen dopinggebruik zijn voor deze leden uitgangspunten voor het sportbeleid. De inzet van het kabinet dat de strijd tegen doping wel in overeenstemming moet zijn met de privacyregels wordt ook door de leden van de fractie ondersteund. Wel vragen deze leden aandacht voor het subsidiariteitsbeginsel met betrekking tot het sportbeleid. Kan het kabinet een toelichting geven op de inhoud van het *EU-werkplan voor Sport*, dat door het Hongaarse voorzitterschap wordt gepresenteerd, zo vragen de leden.

Discussie over online gokken

De leden van de SP-fractie zijn geen voorstander van een pilot tot legalisering van online gokken. De leden zien het bestaan van het illegaal online gokken op sportwedstrijden, maar zien beperkte legalisatie niet als oplossing hiervan. Het in Europees verband aanpakken van het illegaal online gokken in combinatie met een Europees sponsorverbod voor online-gokbedrijven zoals o.a. Bwin zouden zij als een betere stap zien. Het aanpakken van grensoverschrijdende criminaliteit is volgens de leden een belangrijk onderdeel van Europese samenwerking. De leden stellen de volgende vragen. Wat gaat de regering concreet doen om het illegale gokaanbod te bestrijden, welke initiatieven neemt Nederland hierin? Gaat er steun worden gezocht bij andere lidstaten in die aanpak, zo vragen zij. Worden de landen waar de illegale websites zijn gevestigd hierop ook aangesproken? Worden ook financiële instellingen die zaken blijven doen met illegale aanbieders aangepakt, zo vragen de leden.

4. Verslag informele EU bijeenkomst voor cultuur- en onderwijsministers 28 en 29 maart

Actief burgerschap, ondernemerschap en financiële geletterdheid in het onderwijs

De leden van de VVD-fractie stellen dat uit het verslag van de informele bijeenkomst van de Ministers van Onderwijs op 29 maart 2011¹ blijkt dat tijdens de gedachtewisseling over het belang van burgerschapsvaardigheden de rol van scholen als cruciaal is bestempeld. Hoe beoordeelt de minister de cruciale rol van scholen en hoe ziet de minister de rol van de ouders en de omgeving in het ontwikkelen van burgerschapsvaardigheden, zo vragen de leden. In het verslag van de informele bijeenkomst van de Ministers van Onderwijs op 29 maart 2011 wordt een samenvatting gegeven van een presentatie van Prof. Dr. Kerr van de International Civil and Citizenship Education Study. In het verslag staat vermeld: «een meerderheid van leerlingen ziet veel in de toenemende harmonisatie van

¹ Kamerstuk 21 501-34, nr. 164.

Europees beleid, met de sterkste overeenstemming op de thema's milieu, onderwijs, buitenlandse zaken en recht.» Is de minister met deze leden van mening dat deze conclusie niet als zodanig in het rapport vermeld wordt? Graag vernemen de leden van de minister hoe zij de uitkomst uit het onderzoek, dat 79% van de leerlingen een harmonisatie van het onderwijs in de Europese Unie wil, zal betrekken bij de internationalisering van het onderwijs in Nederland? Tot slot vragen de leden hoe de minister de conclusies van het genoemde rapport toepast op de Nederlandse situatie, gegeven het feit dat de Nederlandse data niet voldeden aan de minimumeisen van dataverzameling.

De leden van de PvdA-fractie hebben behoefte aan een nadere toelichting naar aanleiding van het verslag van de vorige OJCS-raad op 28 en 29 maart in Hongarije¹, waarbij er in de ochtendsessie gesproken is over actief burgerschap in onderwijsprogramma's. De leden constateren tot hun tevredenheid dat de regering het belang en de positionering van actief burgerschap in het onderwijs naar voren heeft gebracht. De conclusie dat er veel overeenstemming is over het belang van actief burgerschap onder de lidstaten is dan ook een mooie ondersteuning van het burgerschapsonderwijs en -competenties onder scholieren. De leden Çelik en Heijnen hebben dit belang eerder naar voren gebracht in schriftelijke vragen aan de regering.² Zij willen graag weten wat het uitgesproken belang van burgerschapsonderwijs nu concreet betekent voor de wijze waarop er in Nederland aan versterking/verankering van actief burgerschap wordt gewerkt. De leden wijzen hierbij naar eerdere onderzoeken die aangaven dat Nederlandse scholieren op het vlak van burgerschapscompetenties lager scoren dan Europese leeftijdsgenoten. Hoe kijkt u op dit moment aan tegen noodzakelijke versterking van het burgerschapsonderwijs, ook in het licht van de wettelijke vastlegging hiervan? Kan de minister verder aangeven wat dit eventueel betekent voor de Nederlandse positie bij toekomstige agendering van dit onderwerp binnen de raad, zo vragen de leden.

II Reactie van de minister

¹ Kamerstuk 21 501-34, nr. 164.

² Aangangsel Handelingen II, 2009–2010, nr. 3239.